

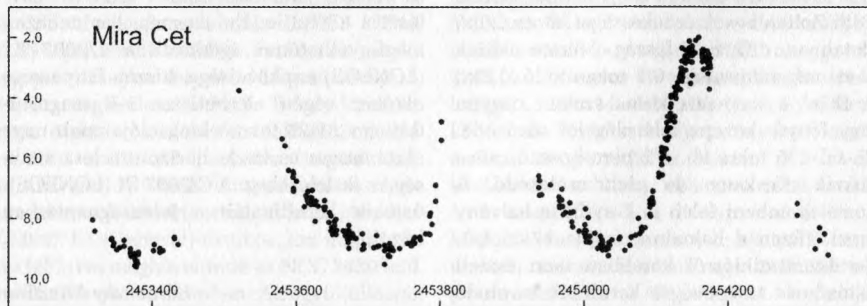
Nyári észlelések

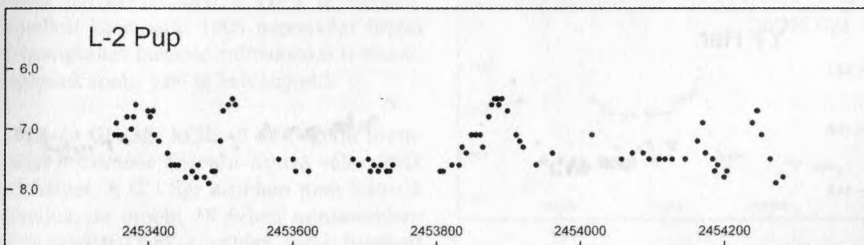
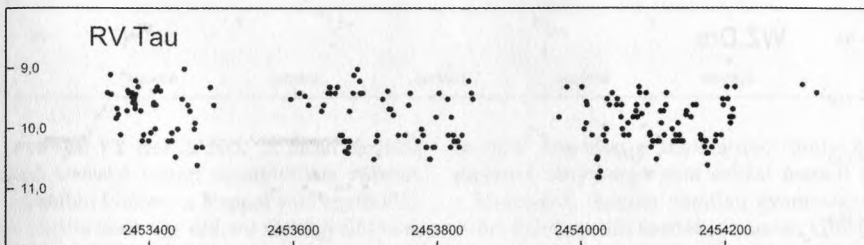
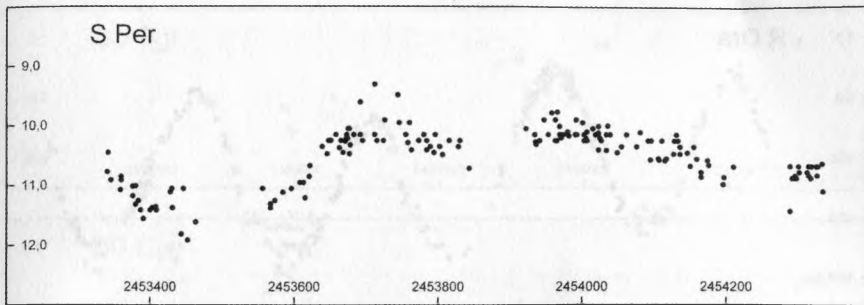
Észlelő	Nk.	Észl.	Műszer
Ambrus Ádám	Amb	13	25 T
Asztalos Tibor	Azo	1585	30 T
Balogh István	Bli	106	25 T
Csukás Máttyás RO	Ckm	512	20 T
Csörgői Tibor SK	Csg	25	24x80 M
Dömény Gábor	Dom	14	15 T
Farkas Ernő	Frs	37	17 T
Fejes Attila	Fja	10	20x60 B
Földesi Ferenc	Ffe	43	10 L
Görgei Zoltán	Ggz	127	8 L
Hadházi Csaba	Hdh	898	16 T
Illés Elek	Ile	177	15 T
Jankovics Zoltán	Jan	90	20 T
Kárpáti Ádám	Kti	50	20 T
Keszthelyi Sándor	Ksz	74	10 L
Keszthelyiné S. Márta	Srg	13	7x35 B
Kiss László AU	Ksl	361	20 T
Klímaj Renáta	Klr*	11	12x50 B
Kovács Adrián	Kvd	80	25 T
Kovács Attila	Koi	40	20x60 B
Kovács István	Kvi	323	25 T
Kósa-Kiss Attila	Kka	3679	8 L
Liziczai László	Lil	91	20x50 B
Lukács Dávid	Lud	8	8 L
Majzik Lionel	Mal	14	20 T

Észlelő	Nk.	Észl.	Műszer
Mizser Attila	Mzs	271	25 T
Molnár M. Péter	Mpt	338	20 T
Mónich László	Mlo*	3	10x50 B
Nagy István	Nai	16	20 T
Nemes Attila	Nal*	28	7x50 B
Osvald László	Osi	18	20x80 B
Papp Sándor	Pps	1343	24 T
Plesa Dániel	Pdl*	75	8 T
Poyner, Gary GB	Poy	3944	35 SC
Reiczigel Zsófia	Rei	116	20 T
Reinhard, Peter A	Rep	14	8 L
Rezsabek Nándor	Rez	25	10x50 B
Rätz, Kerstin D	Rek	151	10x50 B
Sajtz András RO	Stz	86	10x50 B
Sánta Gábor	Snt	222	11 T
Szabó Róbert	Sbt	58	20x60 B
Szalai Tamás	Stm	3	20x60 B
Szegedi László	Sed	150	12x80 B
Szentaskó László	Sno	1	32 T
Timár András	Tia	5	10 L
Tóth János	Tij*	35	15 T
Tóth János	Tjs	33	8x60 B
Tóth Marietta	Ttm	34	8 L
Vízi Péter	Vzp	91	20 T
Walter Heléna	Wah	14	12x50 B

2007. június–augusztusban 50 észlelőnk 15 455 megfigyelést végzett. Főként a nyári táboroknak köszönhetően öt új észlelőt köszönhetünk sorainkban. Legnagyobb

örömünkre a három hónap során az égbolt elhalmozott minket változócsillagászati eseményekkel. Az AM Her hosszú halvány időszaka után ismét kifényesedett, helyette

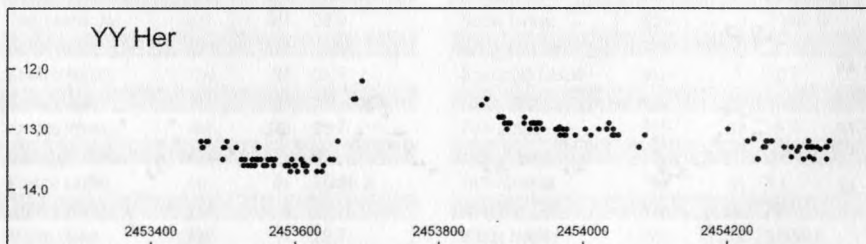
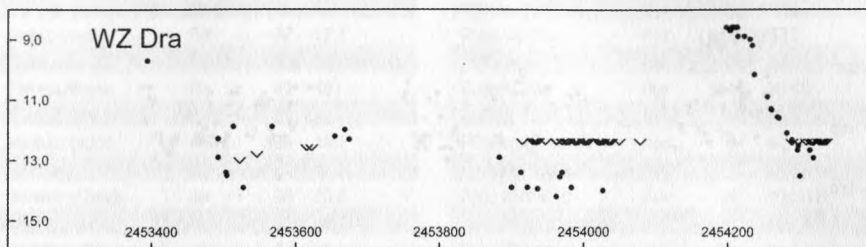
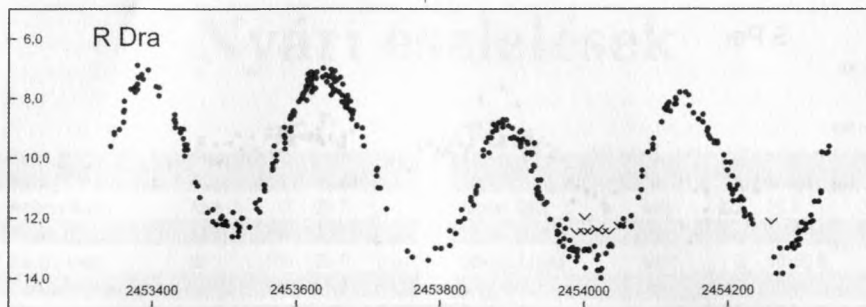

az R CrB került halvány állapotba. A Nova Sgr továbbra is szokatlan viselkedésével hívta fel magára a figyelmet, majd a Nova Vul felfedezése következett. Augusztusra „már csak” két fényes szupernóva maradt, az SN 2007gi és az SN 2007gr.

0214+03 o Cet M. A Mira Ceti, mint a legelsőként felfedezett szabályos változócsillag, mindig nagy érdeklődésre tart számot változóészlelő körökben, amit a magas észlelésszám is mutat. A fénygörbére tekintve az is érthetővé válik, hogy miért tartott évtizedekig változócsillag mivoltának felismerése: a napközelség miatt több, egymást követő maximum marad észlelhetetlen.

0215+58 S Per SRC. A Perseus-ikerhal-maz tucatnyi vörös óriás változójának listavezetője. Igen hosszú, 822 napos periódusa van, ami az ismert félszabályos változók között a huszadik leghosszabb. Fénygörbében nagy és kis amplitúdójú időszakok váltakoznak. Jelenleg az utóbbit figyelhetjük meg, melynek fő jellegzetessége a kettős maximum, amit valószínűleg egy másodperiódus megjelenése okoz.

0441+26 RV Tau RVB. Az RV Tauri változócsillag-osztály névadója minden ismertsége ellenére sem készíti a megfigyelőket nagy mennyiségű megfigyelés végzésére. Így a fénygörbe nagyjából mutatja a fényválto-

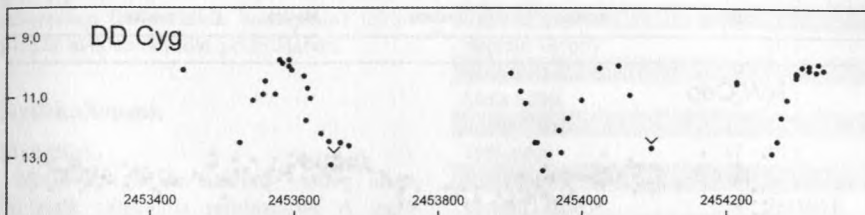
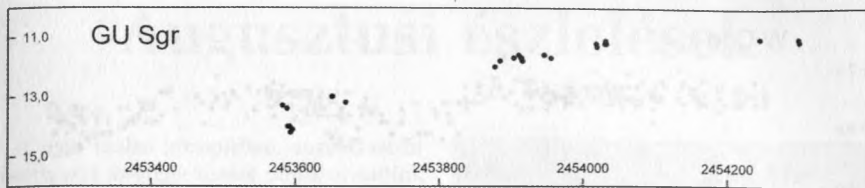

zás alapvető tulajdonságait, de a finomabb részleteket, mint például a minimumok felcserélődése, nem lehet egyértelműen tetten érni. Pedig a 9^m–11^m közötti fényváltozás végigkövetéséhez elegendő egy nagyobb binokulár is.

0710–44 L² Pup SRB. A déli égbolt egyik legérdekesebb változója. Míg a mellékelt fénygörbén békés, 6,5–8,0 magnitúdó közötti fényváltozás látható, hosszabb időszakot vizsgálva átlagfényessége drámaian megváltozott: 15 évvel ezelőtt a fényváltozás a mainál nagyobb amplitúdóval, 3,5–6,5 magnitúdó határok között mozgott.

1632+66 R Dra M. Egyike a legnépszerűbb mira változóknak. Ezen időszakon belül a fénygörbén látható 8,5 magnitúdós maximuma (és természetesen minimuma is) az eddigi leghalványabb, amit sikerült megfigyelni.

1657+52 WZ Dra M. Észlelőink csak néhány éve „fedezték fel” ezt a korábban félszabályosnak gondolt, ám utóbb mira típusba átsorolt változót. Jó célpont: alig néhány fokra található a Sárkány fejétől, és 9–15 magnitúdó közötti fényváltozása különböző méretű távcső használatát igényli. Cirkumpoláris, egész évben megfigyelhető, ezért is érthetetlenek a fénygörbében mutatkozó, „napközelség” miatti folytonossági hiányok.

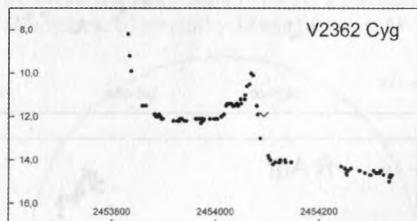
1810+20 YY Her ZAND. A hazai észlelők által kevésbé ismert szimbiotikus változó. Legutóbbi kitörése a Nappal való együttállása idejére esett, így érdemi megfigyelés csak a kezdetéről és a végéről született. Maximális fényessége akár a 11^m -t is elérheti. Emellett körülbelül 1000 naponként fedési minimumhoz hasonló változásokat is mutat, melynek során 14^m -ig halványodik.

1818-24 GU Sgr RCB. A déli égbolt számtalan R Coronae Borealis típusú változónak ad helyet. A GU Sgr azonban nem tartozik közéjük, az utóbbi 15 évben minimumban tartózkodott. Ám a csillag által ledobott anyag lassan eloszlott a csillagközi térben, és visszatért maximumbeli fényességéhez. Kérdés, hogy tartósan ebben az állapotban marad-e, vagy megismétlődik a korábbi forgatókönyv: újabb anyagledobódás, és emiatt újabb elhalványodás következik?

1927+34 DD Cyg M. Igen rövid periódusú mira változó, fényessége 148 naponként változik 9^m és 13^m között. Csekély ismertsége miatt fénygörbéje igen hiányos, pedig felkeresése nagyon könnyű, negyed fokra található a 8 Cyg nevű 5 magnitúdós csillagtól.

2107+44 V2362 Cyg N. A 2006. év Cygnus-beli nővéja szokatlan fénymenettel hívta fel magára a figyelmet, egy évvel a felfedezé-

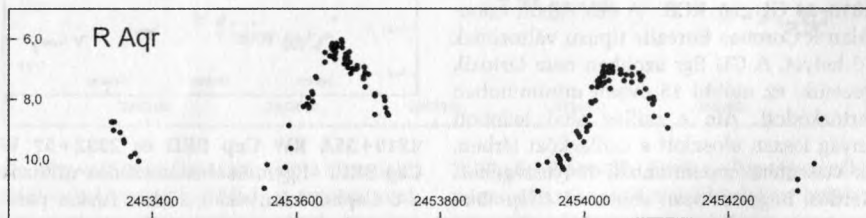
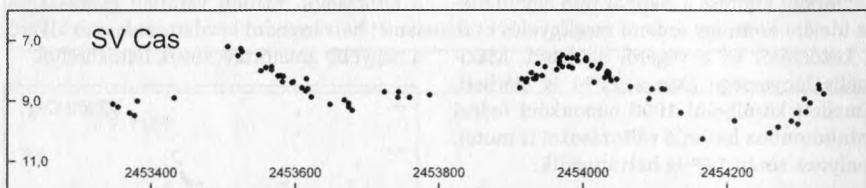
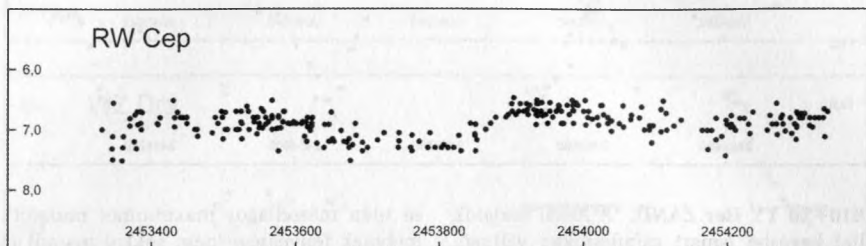
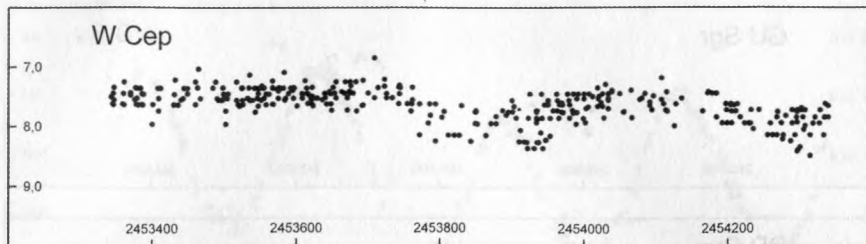
se után másodlagos maximumot mutatott, melynek fényessége nem sokkal maradt el a kitörésétől. Ezután váratlan gyorsasággal ismét halványodni kezdett, és lassan kikerül a nagyobb amatortávcsövek hatóköréből.

2219+55A RW Cep SRD és 2232+57 W Cep SRC. Egymással szomszédos változók a δ Cephei környékén. Habár fizikai paraméterek eltérnek egymástól, mindkettőjük fényváltozására a kis amplitúdó és az egy év körüli periódus jellemző.

2334+51 SV Cas SRA. Ez a 3^m amplitúdójú, binokulárral is könnyen megfigyelhető változó csak néhány éve vált kedvelté észlelőink körében. Fénygörbéjén kisebb zavarok tapasztalhatóak, főleg minimuma környékén.

2338-15 R Aqr M. Azon kevés vörös óriás csillag közé tartozik, melyek mira típusú fényességváltozás mellett egy fehér törpével

szimbiotikus kettőst alkotnak. Átlagfényessége és amplitúdója szinte ciklusról ciklusra erősen változik, és nem elképzelhetetlen, hogy ezt a törpe társcsillag körüli akkréciók korong Z And típusú kifényesedései okoz-

zák. Feltételezések szerint extrémebb kitörését figyelhették meg koreai csillagászok 1074-ben.

Kovács István

A Változócsillagok katalógusa és fénygörbéi c. kiadvány szakcsoportunk programcsillagainak legfontosabb adatait sorolja fel. Az általunk észlelt csillagok típusairól közöl hasznos háttérinformációkat, és rövid kedvcsináló cikk is olvasható az új katalógusban. A 87 oldalas kötet második felét

teszik ki az 1998 és 2002 közötti időszak legjobban észlelt változóiról készült fénygörbék. A 192 csillag görbéje 109 243 megfigyelés feldolgozásával készült, összesen 184 amatőrcsillagásznak köszönhetően. Ára: 600 Ft (tagoknak 500 Ft). A katalógus a Polarisban személyesen is megvásárolható.